

**2026 M. PAGRINDINĖS SESIJOS LENKŲ TAUTINĖS MAŽUMOS GIMTOSIOS KALBOS IR
LITERATŪROS VALSTYBINIO BRANDOS EGZAMINO ANTROSIOS DALIES KANDIDATŲ
DARBŲ VERTINIMO INSTRUKCIJA**

I DALIS

TESTO ATSAKYMŲ LAPAS IR VERTINIMO APRAŠAS (30 taškų)

Užd. Nr.	Numatyti teisingi atsakymai	Mokinio atsakymo vertinimo aprašas	Taškai
1.	1 – D, 2 – B, 3 – E, 4 – A.	2 taškai už 4 teisingus atsakymus. 1 taškas už 2–3 teisingus atsakymus. 0 taškų už 0–1 teisingą atsakymą.	2
2.	możliwość spotkania z panną Izabelą.	1 taškas už teisingą atsakymą.	1
3.	Kolejność odpowiedzi nie ma znaczenia. Poprawne odpowiedzi: hojny [...] np. nie żałuje pieniędzy na dobroczynność; obiecuje zwiększyć pensję Mraczewskiemu. niezdecydowany [...] np. jest rozdarty wewnętrznie między chęcią zobaczenia Izabeli i niechęcią do dobroczynności na pokaz; długo nie może podjąć decyzji; nie może zdecydować, jak postąpić.	Po 1 tašką už kiekvieną teisingai pažymėtą būdvardį ir po 1 tašką už kiekvieną logišką pagrindimą.	4
4.	Długość cytatów może być różna, powinny jednak zawierać podkreślone w poniższych przykładach połączenia: „Nie – powiedział – nie będę należał do <u>tej jarmarcznej dobroczynności</u> . Chciał zobaczyć pannę Izabelę, a jednocześnie lękał się tego i <u>wstydył się swoich półimperiałów</u> . „ <u>Rzucić stos złota!</u> ... Jakie to imponujące w papierowych czasach i – <u>jakie to dorobkiewiczowskie</u> ... „Boże – pomyślał – jak ja <u>głupio muszę wyglądać z tymi pieniędzmi</u> .”	Po 1 tašką už kiekvieną teisingą atsakymą.	2
5.	A – (panna) Izabela B – (pani) hrabina (Karolowa)	Po 1 tašką už kiekvieną teisingą atsakymą.	2
6.	A – zwolnić z pracy B – zgodzić się na coś C – przyjąć do pracy	Po 1 tašką už kiekvieną teisingą atsakymą.	3
7.	A – (1) antyteza – (2) np. bohater przeżywał sprzeczne uczucia; Wokulski był rozdarty wewnętrznie; bohatera dręczyła niepewność. B – (1) porównanie – (2) np. arystokracja zachowywała się w kościele niestosownie do miejsca; bogaci ludzie traktowali tę sytuację jako spotkanie towarzyskie; ludzie dobrze się bawili.	Po 1 tašką už kiekvieną teisingą pavadinimą ir po 1 tašką už kiekvieną logišką paaiškinimą.	4
8.	A – FAŁSZ, B – PRAWDA.	1 taškas už 2 teisingus atsakymus. 0 taškų už 0–1 teisingą atsakymą.	1

Užd. Nr.	Numatyti teisingi atsakymai	Mokinio atsakymo vertinimo aprašas	Taškai
9.	A – np. ludzie modlący się w ciszy; żebracy i gorliwie modlący się ludzie; osoby biedne; osoby pobożne; biedni. B – np. osoby z wyższych warstw społecznych; pięknie ubrane panie i panowie; ludzie kwestujący na cele dobroczynne; bogaci.	Po 1 tašką už kiekvieną teisingą atsakymą. Kalbos ir rašybos taisyklingumas nevertinamas. Jeigu dėl daugybės klaidų ar nelogiškų sutrumpinimų atsakymas yra nesuprantamas, užduotis vertinama 0 taškų. Negalima cituoti! Vienas žodis iš teksto nelaikomas citata.	2
10.	Np. Hrabina wystraszyła się, że Wokulski mógł zrozumieć, co mówi Izabela po angielsku. Hrabina była niezadowolona z tego, że Izabela nie okazuje szacunku Wokulskiemu. Zatrwożyło/Wystraszyło to, że Izabela była niegrzeczna wobec Wokulskiego / gardziła Wokulskim / szydziła z Wokulskiego / ironizowała. (lub inna logiczna odpowiedź)	1 taškas už tinkamą logišką atsakymą. Kalbos ir rašybos taisyklingumas nevertinamas. Jeigu dėl daugybės klaidų atsakymas yra nesuprantamas, užduotis vertinama 0 taškų. Negalima cituoti!	1
11.	A – zasmucona, zmęczona, miejska B – jaskrawe, egzotyczne C – miejski, niewyraźny Formy przymiotników mogą mieć postać rodzaju męskiego, nie muszą być dostosowane rodzajowo do rzeczowników.	Po 1 tašką už kiekvienoje eilutėje įrašytus du teisingus apibrėžimus. Jeigu mokinis vienoje eilutėje pateikia daugiau negu du atsakymus, visa eilutė yra laikoma klaidingu atsakymu.	3
12.	Np. Na obrazie Gierymskiego została przedstawiona stara zmęczona kobieta sprzedająca na ulicy pomarańcze. Trzyma ona dwa ciężkie kosze z owocami, których jeszcze nie sprzedala. Ma pooraną zmarszczkami twarz i strudzone ręce. Gruby strój pozwala myśleć, że jest to zimna pora roku, a rozmyte szaroniebieskie tło potęguję wrażenie zimna. Biedna przekupka została ukazana <u>na tle kontrastującego pejzażu</u> wielkiego miasta, który jeszcze bardziej pogłębia niedolę tej kobiety. ALBO Elementem <u>kontrastującym</u> z postacią kobiety są egzotyczne owoce – pomarańcze, które w XIX w. były znakiem luksusu. ALBO Z chłodną szarugą miasta <u>kontrastują</u> jaskrawe egzotyczne owoce, będące symbolem ciepłych krajów i lepszego życia.	3 taškai už turinį: po 1 tašką už taiklią dviejų atvaizduotų elementų – moters su krepšiais ir situacijos aptarimą. Dar 1 taškas už pažymėtų dviejų elementų kontrasto aptarimą. 1 taškas už rišlų ir argumentuotą atsakymą. 1 taškas už kalbos taisyklingumą (leidžiama padaryti iki 2 įvairių kalbos klaidų – leksikos, gramatikos, rašybos ar skyrybos). Jeigu dėl daugybės klaidų tekstas yra nesuprantamas, užduotis vertinama 0 taškų.	5

Iš viso – 30 taškų.

II DALIS

RAŠTO DARBO VERTINIMAS (30 taškų)

BENDROS PASTABOS:

Kiekvienas vertinimo kriterijus išsamiai aprašomas, nurodant didžiausio galimų surinkti taškų skaičiaus paskirstymą. Taškų skaičius mažinamas, atsižvelgiant į esminių* ir neesminių** trūkumų skaičių.

* Esminis trūkumas – tai vieno iš rašto darbui keliamų kiekvieno vertinimo kriterijaus reikalavimų, vertinamų 1 tašku, nepaisymas.

** Neesminis trūkumas – tai nepakankamai tikslus (ar išsamus, taiklus) kurio nors keliamo kiekvieno vertinimo kriterijaus reikalavimo taikymas.

1. TURINIO VERTINIMAS

1.1. SAMPROTAVIMO RAŠINIO TURINIO VERTINIMAS (14 taškų)

Kriterijai	Vertinimo kriterijų aprašas	Taškai
1.1.1. TEMA	Tema tinkamai suprasta , išsamiai ir kryptingai aptariami bent du temos reikšminiai žodžiai (ar esminiai aspektai) ir jų tarpusavio sąsajos – 2 taškai (po 1 tašką už kiekvieno reikšminio žodžio ar esminio aspekto aptarimą).	2
	Yra 1 esminis trūkumas ARBA 2 neesminiai trūkumai.	1
	Darbas neatitinka kriterijų.	0
1.1.2. PAGRINDINĖ MINTIS IR SAMPROTAVIMO LOGIKA	Aiškiai ir motyvuotai formuluojama tezė (hipotezė) , atitinkanti problemos sprendimą – 1 taškas. Tezė aiškiai ir logiškai pagrindžiama mažiausiai dviem tinkamais ir įtaigiais argumentais (teiginiais), jie išsamiai paaiškinami ir pagrindžiami pavyzdžiais – 2 taškai (po 1 tašką už kiekvieną argumentą). Samprotaujant tinkamai derinamos bent trys įvairios mąstymo operacijos – 1 taškas. Jeigu derinamos daugiau negu trys įvairios mąstymo operacijos ARBA tezė aiškiai ir logiškai pagrindžiama daugiau negu dviem tinkamais ir įtaigiais argumentais (teiginiais), jie išsamiai paaiškinami ir pagrindžiami pavyzdžiais, ARBA demonstruojamas platus ir gilus mąstymas – 1 taškas. Gali būti 1 neesminis trūkumas.	5
	Yra 1 esminis trūkumas ARBA 2–3 neesminiai trūkumai.	4
	Yra 2 esminiai trūkumai ARBA 3–4 neesminiai trūkumai.	3
	Yra 3 esminiai trūkumai ARBA 4–5 neesminiai trūkumai.	1
	Darbas neatitinka kriterijų.	0
1.1.3. LITERATŪRA IR KONTEKSTAI	Motyvuotai remiamasi bent dviem literatūros pavyzdžiais , kokių reikalaujama rašto darbo užduotyje (bent vienas iš literatūros kūrinių turi būti atitinkamai baltarusių, lenkų, rusų, vokiečių rašytojo iš III ir IV gimnazijos klasės privalomųjų	7

(bent vienas yra iš privalomųjų kūrinių sąrašo).	kūrinių sąrašų), ir jie tikslingai nagrinėjami – 2 taškai (po 1 tašką už kiekvieną pavyzdį). Tikslingai ir funkcionaliai remiamasi bent dviem temai atskleisti tinkamais kontekstais (pvz., literatūriniu, biografiniu, istoriniu, kultūriniu, socialiniu) – 2 taškai (po 1 tašką už kiekvieną kontekstą). Aptariant įvairius reiškinius, tikslingai vartojamos tinkamos literatūrologijos sąvokos – 1 taškas (2 sąvokos ir daugiau). Akivaizdus literatūrinis ir (ar) kultūrinis išprusimas* – 2 taškai už išprusimą dviejose skirtingose srityse, 1 taškas už išprusimą vienoje srityje. * Išprusimas suprantamas kaip platesnės dalykinės žinios ir kultūros (įskaitant literatūrą ir meną) išmanymas; gebėjimai tinkamai derinti kontekstus, kultūros kodus, terminologiją. Gali būti 1 fakto klaida arba 1 neesminis trūkumas.	
	Yra 1 esminis trūkumas ARBA 2–3 neesminiai trūkumai, ARBA 2 fakto klaidos.	6
	Yra 2 esminiai trūkumai ARBA 3–4 neesminiai trūkumai, ARBA 3 fakto klaidos.	5
	Yra 3 esminiai trūkumai ARBA 4–5 neesminiai trūkumai, ARBA 4 fakto klaidos.	4
	Yra 4 esminiai trūkumai ARBA 5–6 neesminiai trūkumai, ARBA 5 fakto klaidos.	3
	Yra 5 esminiai trūkumai ARBA 6–7 neesminiai trūkumai, ARBA 6 fakto klaidos.	2
	Yra 6 esminiai trūkumai ARBA 7–8 neesminiai trūkumai, ARBA 7 fakto klaidos.	1
	Darbas neatitinka kriterijų. Nesiremiama nė vienu kūriniu iš privalomųjų kūrinių sąrašo.	0

PASTABOS

1. Jeigu rašto darbas parašytas kita tema, negu nurodyta egzamino užduotyje, visas darbas vertinamas 0 taškų.
2. Jeigu rašto darbe minimas tik kūrinio pavadinimas, tačiau trūksta išsamesnio kūrinio (pvz., motyvų, veikėjų, įvykių) nagrinėjimo, tai nelaikoma literatūros pavyzdžiu.

1.2. INTERPRETACIJOS TURINIO VERTINIMAS (14 taškų)

Kriterijai	Vertinimo kriterijų aprašas	Taškai
------------	-----------------------------	--------

1.2.1. TEMATIKA	Tinkamai ir išsamiai aptariama interpretuojamo kūrinio (arba jo ištraukos) tema ir (ar) problematika , ir (ar) deklaruojamos vertybės – 2 taškai (po 1 tašką už kiekvieną temos, problematikos, vertybių aptarimą).	2
	Yra 1 esminis trūkumas ARBA 2 neesminiai trūkumai.	1
	Darbas neatitinka nustatytų kriterijų.	0
1.2.2. SAMPROTAVIMO LOGIKA	Kūrinio interpretacijos tezė (hipotezė) suformuluota motyvuotai (logiškai) – 1 taškas. Tezė (hipotezė) aiškiai ir logiškai pagrįsta bent dviem tinkamais argumentais (teiginiais) . Visi argumentai (teiginiai) yra išsamiai paaiškinti ir pagrįsti interpretuojamo teksto pavyzdžiais , laikantis citavimo taisyklių – 2 taškai (po 1 tašką už kiekvieną argumentą). Samprotaujant tinkamai derinamos bent trys mąstymo operacijos – 1 taškas. Jeigu interpretavimo tezė (hipotezė) aiškiai ir logiškai pagrindžiama daugiau negu dviem tinkamais ir įtaigiais argumentais (teiginiais), jie yra išsamiai paaiškinti ir pagrįsti pavyzdžiais – 1 taškas. Jeigu aiškiai ir nuosekliai išreikštas požiūris , pagrįstas kultūrine (literatūrine) patirtimi ARBA demonstruojamas platus ir gilus mąstymas – 1 taškas. Gali būti 1 vienas neesminis trūkumas.	6
	Yra 1 esminis trūkumas ARBA 2–3 neesminiai trūkumai.	5
	Yra 2 esminiai trūkumai ARBA 3–4 neesminiai trūkumai.	4
	Yra 3 esminiai trūkumai ARBA 4–5 neesminiai trūkumai.	3
	Yra 4 esminiai trūkumai ARBA 5–6 neesminiai trūkumai.	2
	Yra 5 esminiai trūkumai ARBA 6–7 neesminiai trūkumai.	1
	Darbas neatitinka nustatytų kriterijų.	0
1.2.3. LITERATŪRA IR KONTEKSTAI	Išsamiai ir argumentuotai aptariami bent trys teksto poetikos elementai ir paaiškinamos jų funkcijos interpretacijos kontekste, tikslingai ir tinkamai vartojant literatūrologijos sąvokas – 3 taškai (po 1 tašką už kiekvieno poetikos elemento aptarimą).	6

	Tikslingai remiamasi bent dviem tinkamais kontekstais (pvz., literatūriniu, biografiniu, istoriniu, kultūriniu, socialiniu) – 2 taškai (po 1 tašką už kiekvieną kontekstą). Akivaizdus literatūrinis ir (ar) kultūrinis išprusimas* – 1 taškas. * Išprusimas suprantamas kaip platesnės dalykinės žinios ir kultūros (įskaitant literatūrą ir meną) išmanymas; gebėjimai tinkamai derinti kontekstus, kultūros kodus, terminologiją. Gali būti 1 fakto klaida arba 1 neesminis trūkumas.	
	Yra 1 esminis trūkumas ARBA 2–3 neesminiai trūkumai, ARBA 2 fakto klaidos.	5
	Yra 2 esminiai trūkumai ARBA 3–4 neesminiai trūkumai, ARBA 3 fakto klaidos.	4
	Yra 3 esminiai trūkumai ARBA 4–5 neesminiai trūkumai, ARBA 4 fakto klaidos.	3
	Yra 4 esminiai trūkumai ARBA 5–6 neesminiai trūkumai, ARBA 5 fakto klaidos.	2
	Yra 5 esminiai trūkumai ARBA 6–7 neesminiai trūkumai, ARBA 6 fakto klaidos.	1
	Darbas neatitinka nustatytų kriterijų.	0

PASTABA. Jeigu interpretuojamas kitas tekstas, negu pateiktas egzamino užduotyje, visas darbas vertinamas 0 taškų.

2. TEKSTO STRUKTŪROS IR RIŠLUMO VERTINIMAS (4 taškai)

Vertinimo kriterijų aprašas	Taškai
Tema užrašyta taisyklingai ir pilnai. Trinarė teksto struktūra. Tekstas racionaliai padalytas į pastraipas. Tinkamos įžangos (1 pastraipa), dėstymo (mažiausiai 2 pastraipos) ir pabaigos (1 pastraipa) proporcijos – 1 taškas. Tekstas rišlus (semantinis rišlumas). Kryptinga įžanga ir pagrįsta pabaiga (samprotavimo išvados ar dalinių išvadų apibendrinimas). Gali būti 1 neesminis trūkumas įžangoje arba pabaigoje – 1 taškas. Pastraipoms būdingas nuoseklumas ir aiški vidinė struktūra. Pastraipos yra susietos tarpusavyje (gramatinis rišlumas) – 2 taškai (po 1 tašką už kiekvienos pastraipos rišlumą). Gali būti 1 neesminis trūkumas.	4
Yra 1 esminis trūkumas ARBA 2–3 neesminiai trūkumai.	3
Yra 2 esminiai trūkumai ARBA 3–4 neesminiai trūkumai.	2
Yra 3 esminiai trūkumai ARBA 4–5 neesminiai trūkumai.	1

Darbas neatitinka nustatytų kriterijų.	0
--	---

3. STILIAUS VERTINIMAS (3 taškai)

Vertinimo aprašas	Taškai
Stilius atitinka rašinio žanrą , išlaikytas stiliaus vientisumas – 1 taškas. Platus kalbos priemonių spektras: turtingas žodynas , vartojama abstrakčioji leksika – 1 taškas. Sintaksinių konstrukcijų įvairovė – 1 taškas. Gali būti 1–2 stiliaus klaidos ar trūkumai.	3
Yra 1 esminis trūkumas ARBA 2–3 neesminiai trūkumai. Gali būti 3–4 stiliaus klaidos ar trūkumai.	2
Yra 2 esminiai trūkumai ARBA 3–4 neesminiai trūkumai. Gali būti 5–6 stiliaus klaidos ar trūkumai.	1
Darbas neatitinka nustatytų kriterijų.	0

4. KALBOS TAISYKLINGUMO VERTINIMAS (9 taškai)

4.1. Gramatikos ir leksikos, klaidos	Taškai	4.2. Rašybos klaidos	Taškai	4.3. Skyrybos klaidos	Taškai
0–4	5				
5–7	4				
8–11	3				
12–15	2	0–4	2	0–4	2
16–18	1	5–8	1	5–8	1
19 ir daugiau	0	9 ir daugiau	0	9 ir daugiau	0

PASTABOS

1. Gramatikos, žodyno, rašybos, skyrybos ir stiliaus klaidos skaičiuojamos tik 300 žodžių apimties teksto dalyje. Turinys ir teksto struktūra vertinami nuo rašto darbo pradžios iki pabaigos.

2. Kalbos taisyklingumo (gramatikos, žodyno, rašybos, skyrybos) ir stiliaus klaidos žymimos iki nulio taškų ribos.

3. Pasikartojanti darbe ta pati leksikos, gramatikos, rašybos (pasikartojanti tame pačiame žodyje) ar skyrybos klaida (pvz. trūksta kablelio prieš tą patį jungtuką) laikoma viena klaida.

4. Akies klaida laikoma atsitiktinė klaida, kuri darbe nesikartoja, t. y. kitur rašinyje žodis rašomas taisyklingai. Trys akies klaidos laikomos viena rašybos klaida.

5. Žodžių kėlimo klaidos laikomos viena rašybos klaida visame darbe.

6. Sintaksinės konstrukcijos neišskyrimas arba skyrimas tik iš vienos pusės laikomas viena skyrybos klaida.

7. Jeigu tekste pasikartoja tam tikrų rašybos trūkumų, pvz., svetima raidžių grafinė forma, trūksta diakritinių ženklų, šie trūkumai laikomi visame rašto darbe viena rašybos klaida.

8. Viename sakinyje žymima ne daugiau kaip viena stiliaus ar logikos klaida, išskyrus tuos atvejus, kai sakinyje yra neproporcingai ilgas ir stokoja rišlumo, aiškios minties, nuoseklumo.

9. Jei kandidatas parašė trumpesnę negu 300 žodžių tekstą, mažinamas taškų skaičius, atsižvelgiant į teksto žodžių skaičių pagal pridedamą lentelę.

Žodžių skaičius rašto darbe	Mažinamų taškų skaičius	Komentaras
-----------------------------	-------------------------	------------

299–275	1	Jeigu kandidatas parašė mažiau negu 250 žodžių, visas rašto darbas yra vertinamas tik turinio bei struktūros ir rišlumo aspektu (už stiliaus ir kalbos taisyklingumo kriterijus taškų neskiriama).
274–250	2	

10. Vertinimo metu kilus įtarimui, kad kandidatai užduotis atliko nesavarankiškai, naudojosi pašaline pagalba ar kito autoriaus darbu, nenurodydami tikrosios autorystės, taip pat, kad kelių kandidatų dalyko brandos egzamino užduotis ar jos dalis atlikta identišškai, tokie darbai perduodami valstybinio brandos egzamino vertinimo komisijos pirmininkui. Komisijos pirmininkas, išnagrinėjęs šiuos atvejus, apie tai surašo aktą ir teikia argumentuotą siūlymą Nacionalinės švietimo agentūros direktoriui dėl tų darbų ar jų dalių nevertinimo.
